

Inclusiever onderwijs voor leerlingen met epilepsie

Manifest door Landelijk Werkverband
Onderwijs & Epilepsie

April 2023

<u>Voorwoord</u>	<u>2</u>
<u>1. Inleiding</u>	<u>3</u>
<u>2. Terugblik en perspectief</u>	<u>4</u>
<u>3. Positionering: wie zijn wij?</u>	<u>7</u>
<u>4. Onze ambities voor inclusiever onderwijs</u>	<u>14</u>
<u>5. Wat vragen wij aan OCW?</u>	<u>16</u>
<u>Bijlage 1 Hoe garanderen wij kwaliteit?</u>	<u>17</u>
<u>Bijlage 2 LWOE in Beeld</u>	<u>19</u>

Voorwoord

LWOE biedt, naar tevredenheid van haar stakeholders, al veertig jaar ambulante begeleiding aan voor scholen met leerlingen met epilepsie. LWOE doet dit op basis van haar onderwijskundige en medische expertise en haar stevig netwerk met neurologisch gespecialiseerde gezondheidsprofessionals.

LWOE vraagt aan de minister van OCW om haar periodieke bekostiging om te zetten naar een structurele, geoormerkt voor ambulante begeleiding van leerlingen met epilepsie.

Hiermee realiseert LWOE:

- Borging van onderwijskundige en medische expertiseontwikkelingen in een stevig netwerk met SEIN en Kempenhaeghe.
- Behoud van vroegtijdige begeleiding en daarmee preventieve hulp voor scholen. Dit voorkomt stagnatie van schoolloopbanen van leerlingen met epilepsie.
- Samenwerking met haar netwerkpartners passend onderwijs. LWOE verkent daartoe in 2023 de mogelijkheden, in overeenstemming met OCW.

"Epilepsie kan bij leerlingen een bijzonder grillig verloop in de tijd hebben. Goede kennis van epilepsie is daarom noodzakelijk om te kunnen inspelen op de behoefte van leerlingen met epilepsie. LWOE vervult een belangrijke rol om de consequenties van epilepsie binnen de schoolsituatie inzichtelijk te maken.

LWOE, als integraal onderdeel van onze twee landelijke epilepsie-expertisecentra, Stichting Kempenhaeghe en SEIN is een goed voorbeeld van een onderwijs-zorg-arrangement.

Het waarborgt ambulante onderwijsbegeleiding met:

- gerichte aandacht voor onderwijskundige en medische expertise en een stevig netwerk met gespecialiseerde gezondheidsprofessionals;
- vroegtijdige begeleiding en daarmee preventieve hulp voor scholen;
- ambulante begeleiding gericht op de versterking van het zorgsysteem rondom de leerling, met kortdurende en efficiënte begeleidingstrajecten.

Dit voorkomt stagnatie van schoolloopbanen van leerlingen met epilepsie."

Anouk Vermeer

Voorzitter raad van bestuur
stichting Kempenhaeghe

Jean Willem Barzilay

Voorzitter raad van bestuur
stichting SEIN

1.

Inleiding

Landelijk Werkverband Onderwijs en Epilepsie (LWOE) is al bijna 40 jaar (2025) de ambulante organisatie voor advies- en expertisedeling op het gebied van epilepsie en verwante aandoeningen binnen het onderwijs in Nederland. Onze organisatie is nauw verbonden met de epilepsiescholen De Berkenschutse en De Waterlelie en de instituten Kempenhaeghe en SEIN: expertisecentra voor mensen met epilepsie en verwante aandoeningen, respectievelijk in Heeze/Oosterhout en in Heemstede/Cruquius/Zwolle

Missie

Wij realiseren inclusief onderwijs voor kinderen en jongeren met epilepsie die problemen ervaren op school (in het PO, VO of MBO).

Wij richten ons daarbij op de versterking van het zorgsysteem rondom de leerling (leerling zelf, ouders, school, behandelende medici) met kortdurende begeleidingstrajecten op school.

Wij delen onze expertise via professionaliseringsactiviteiten op scholen, online, SWV en lerarenopleidingen.

Ons stevige netwerk met gespecialiseerde gezondheidsprofessionals op het gebied van kinderneurologie leidt tot vroegtijdige en daarmee preventieve hulp aan scholen. Dit voorkomt stagnatie van schoolloopbanen van leerlingen met epilepsie.

De ambulant onderwijskundig begeleiders van LWOE sluiten aan bij de onderwijskundige hulpvraag vanuit school, ouders of leerling.

Dit resulteert in passende adviezen aan de betrokken onderwijsprofessionals. De werkwijze is doelgericht, effectief en de interventies zijn onderbouwd (evidence informed/based).

LWOE investeert duurzaam in de samenwerking met haar netwerkpartners OZL (Ziezon), de samenwerkingsverbanden en de clusters 1 en 2. LWOE verkent daartoe de mogelijkheden, in overeenstemming met OCW.

Figuur 1 Zo zijn wij met elkaar verbonden

2.

Terugblik en perspectief

LWOE is de ambulante organisatie voor begeleiding, advies en expertisedeling op het gebied van epilepsie binnen het onderwijs. Scholen, leerlingen en ouders uit het hele land kunnen een beroep doen om onze diensten. Samen met scholen maken wij het onderwijs inclusiever voor hun leerlingen met deze aandoeningen.

Onze interventies maken dat deze leerlingen niet onnodig afstromen binnen het regulier onderwijs of uitstromen.

Door onze epilepsie-expertise in combinatie met onze onderwijsexpertise in te zetten, helpen wij de continuïteit in de leer-, sociale- en emotionele ontwikkeling van leerlingen te borgen.

LWOE is een samenwerking tussen de twee epilepsiescholen in Nederland, De Berkenschutse en De Waterlelie en de instituten Kempenhaeghe en SEIN; (Heeze/Oosterhout en in Heemstede/Cruquius/Zwolle). SEIN en Stichting Kempenhaeghe zijn expertisecentra op het gebied van epilepsie en aanverwante aandoeningen. De instellingen verzorgen wetenschappelijk onderzoek en bieden gespecialiseerde zorg en begeleiding aan mensen met epilepsie.

Epilepsie is de meest voorkomende neurologische aandoening bij kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 20 jaar. In Nederland hebben ruim 100.000 mensen epilepsie, waarvan 50.000 kinderen en jongeren in de schoolleeftijd. Hiervan heeft ongeveer 30% (15.000) een actieve epilepsie. Bijna 5% van de totale groep kinderen en jongeren (2000) ervaart onderwijsproblemen waarbij LWOE in beeld komt.

Deze specifieke doelgroep vraagt extra zorg en aandacht vanwege de verschillende verschijningsvormen van epilepsie, het grillige karakter en verloop van de aandoening en de beperkte prevalentie en incidentie die periodiek sterk wisselt.

“Door de bundeling van informatie en de korte lijntjes kan ik als zorgcoördinator gelijk aan de slag met de info. Ook wordt het bieden van onderwijs aan studenten met een ondersteuningsbehoefte professioneler ingericht als school adviezen van een expert krijgt.”

Zorgcoördinator, MBO

De uitspraken van ouders, leraren en leerlingen in dit manifest komen uit LWOE-tevredenheidsonderzoek van DUO Onderwijsonderzoek & Advies (2022): Rapportage Meerwaarde van de LWOE-dienstverlening, Utrecht.

Rol van LWOE bij Passend onderwijs

Epilepsie bij leerlingen kent vaak een grillig verloop. Ook de invloed ervan op het schoolse functioneren van leerlingen is veranderlijk. De begeleiding van leerlingen met epilepsie en de ondersteuning van onderwijsprofessionals, vraagt daarom om specifieke expertise.

Met de invoering van passend onderwijs en de vorming van samenwerkingsverbanden ontstond het risico op expertiseverlies. De omvang van de groep leerlingen met epilepsie is relatief klein en wijzigt per jaar. De geografische spreiding van de leerlingen die ambulante begeleiding nodig hebben is groot. De minister besloot daarom de specialistische ambulante onderwijsbegeleiding voor leerlingen met epilepsie binnen LWOE te houden en niet over te dragen aan de afzonderlijke samenwerkingsverbanden.

Leerlingen/ouders kunnen een aanvraag doen bij LWOE voor ambulante begeleiding zonder tussenkomst van samenwerkingsverbanden.

Dit is in een amendement onder leiding van Dijsselbloem wettelijk vastgelegd in artikel XXIVa, van de wet tot wijziging van enkele onderwijswetten in de Wet Passend Onderwijs.

In 2018 heeft de onderwijsinspectie LWOE geëvalueerd¹. De inspectie bevestigt in haar onderzoeksrapport het bestaansrecht van LWOE met haar conclusie dat LWOE haar expertise heeft geborgd voor het hele onderwijsveld.

De werkwijze van LWOE is een good practice van passend onderwijs. Met de invoering van passend onderwijs heeft LWOE haar werkwijze aangepast, van rechtstreekse leerlingondersteuning naar systeemversterking rondom de leerling. Waar ten tijde van de rugzakperiode LWOE zo'n 700 leerlingen langdurig begeleidde, worden nu gemiddeld 2200 leerlingen preventief en veelal kortdurend geholpen.

¹ Inspectie van het Onderwijs (2018). Kwaliteit en doelmatigheid ambulante begeleiding verzorgd door LWOE. Utrecht.

Evaluatie Passend Onderwijs 2020

In 2020 is in opdracht van het ministerie van OCW het passend onderwijs geëvalueerd. We lichten enkele conclusies uit het rapport, die de werkwijze van LWOE raken, en commentariëren deze kort. We laten zo zien dat wij voor onze specifieke doelgroep en met onze werkwijze, wel tegemoetkomen aan een aantal geconstateerde problemen in het passend onderwijs.

“Voor samenwerkingsverbanden is het moeilijk om specifieke voorzieningen te treffen voor heel kleine groepen leerlingen.”

Deze conclusie bevestigt ons bestaansrecht aangezien wij kennis en advies rondom epilepsie landelijk bundelen en toegankelijk maken voor specifieke scholen met een leerling met epilepsie.

“Een kwart van de ouders is niet tevreden over de ondersteuning vanuit school.”

Uit onafhankelijk tevredenheidsonderzoek van DUO (2022²) blijkt dat ouders zeer positief oordelen over de dienstverlening van LWOE (rapportcijfer > 8).

² DUO Onderwijsonderzoek & Advies (2022).
Rapportage Meerwaarde van LWOE-dienstverlening, Utrecht.

“Scholen ervaren dat het lastig is om goed samen te werken met jeugdhulpverleners over ondersteuning van leerlingen. Ze hebben te maken met onduidelijkheid over de regie, en met wachtlijsten voor onderzoek.”

Wij zijn er trots op dat onderwijsprofessionals zeer tevreden zijn over de communicatie en dienstverlening van LWOE volgens het Tevredenheidsonderzoek (DUO, 2022) en wij een korte wachtlijst hebben van maximaal 2 weken (interne steekproef).

Huidige beschikking bekostiging t/m 2024

Sinds 2012 geeft de minister driejaarlijks een beschikking af voor de bekostiging van de ambulante dienstverlening en expertise-ontwikkeling van LWOE. In de huidige beschikking vraagt de minister ons te onderzoeken op welke wijze wij na afloop van deze beschikkingsperiode ons werk kunnen voortzetten, als netwerkorganisatie in samenwerking met andere ambulante dienstverleners van passend onderwijsclusters en Onderwijs-ondersteuning Zieke Leerlingen (OZL).

De huidige 4-jaarlijkse beschikking loopt tot 2025. Voor de financiële continuïteit van LWOE is het noodzakelijk dat de huidige driejaarlijkse bekostiging wordt omgezet naar een structurele bekostiging. Kwaliteit opbouwen met een onzekere bestaanstoekomst is niet reëel. De kwalitatief hoogwaardige dienstverlening aan kinderen met epilepsie in het onderwijs zou hierdoor onnodig onder druk komen te staan.

3.

Positionering: wie zijn wij?

Wij hebben goed onderbouwde en actuele kennis van epilepsie, neuro-psychologische, sociale en cognitieve ontwikkeling van leerlingen én relateren deze aan onderwijskundige kennis. Wij maken deze expertise toegankelijk voor school, ouders, leerlingen en medici.

Wij zorgen ervoor dat leerlingen met epilepsie

- met gespecialiseerde begeleiding, gericht op het versterken van het systeem rondom de leerling binnen het reguliere onderwijs kunnen blijven (preventiedoel);
- zich kunnen blijven ontwikkelen binnen het eigen leerniveau en een toekomstperspectief houden dat passend is bij hun leerniveau (inclusieve samenleving);
- snel, efficiënt en kundig geholpen worden als ze vastlopen. Wij zijn een laagdrempelige organisatie, beperken bureaucratische rompslomp en werken vraaggericht.

“Het was fijn dat we de expertise die bij ons ontbreekt, op deze wijze ontvingen. We hebben dit als steunend ervaren. Als leerkracht heb je met LWOE altijd iemand om op terug te vallen of om vragen aan te stellen.”

Leraar VO

Landelijke ambulante dienstverlening

LWOE levert ambulante begeleiding op het gebied van onderwijs, epilepsie en verwante aandoeningen aan reguliere en (V)SO scholen.

Kerngegevens LWOE

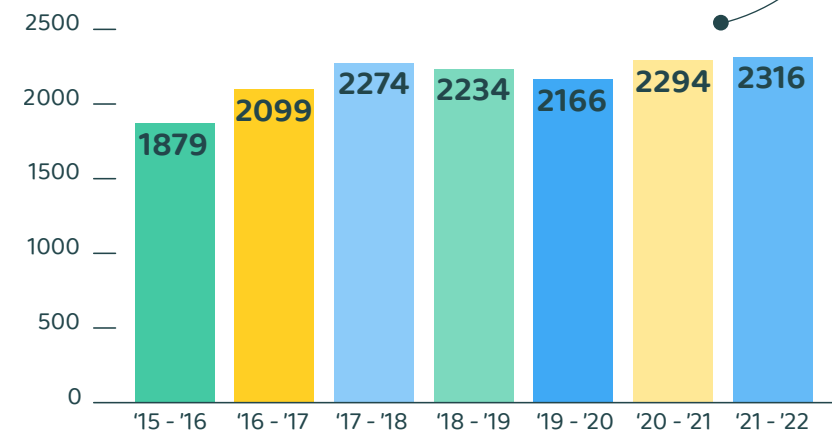
Tabel 1 **LWOE-dienstverlening schooljaar 2021-2022**

Aantal begeleidingstrajecten (leerlingen)	2316
Aantal nieuwe aanmeldingen (leerlingen)	890
waarvan leerlingen met OPP	22%
Leerlingen in het regulier onderwijs (vs. (V)SO)	85%
Begeleidingstrajecten met een duur < 3 jaar	85%
Aantal bijeenkomsten leerlinggebonden deskundigheidsbevordering (teamscholing, voorlichting)	284
Aantal bijeenkomsten niet-leerlinggebonden deskundigheidsbevordering (scholing, voorlichting, workshops)	54

Het aantal begeleidingstrajecten dat LWOE verzorgt is stabiel over de periode 2017-2022³. Het grootste deel van onze begeleiding vindt plaats in het PO.

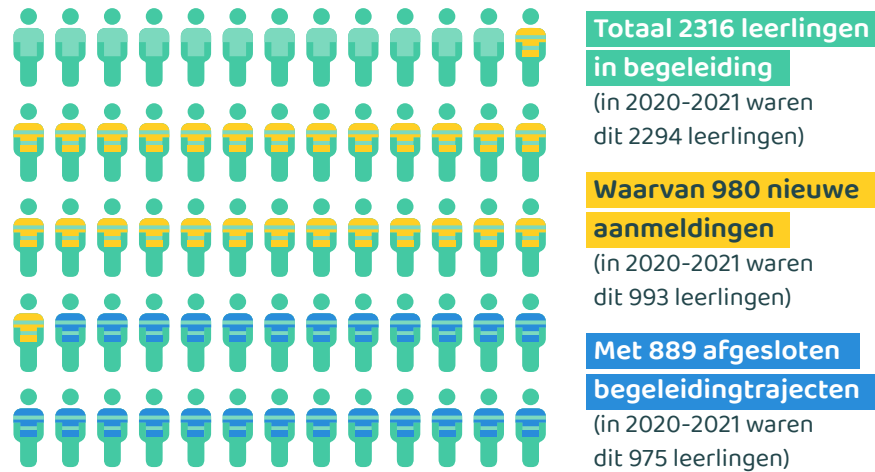
³ In de bijlage zijn een aantal meerjarige ontwikkelingen grafisch weergegeven.

Figuur 2 **Aantal LWOE-begeleidingstrajecten '15 - '22**

[Ga naar bijlage 2 LWOE in Beeld](#)

Figuur 3 **Begeleiding vanuit LWOE in verschillende arrangementen '21 / '22**

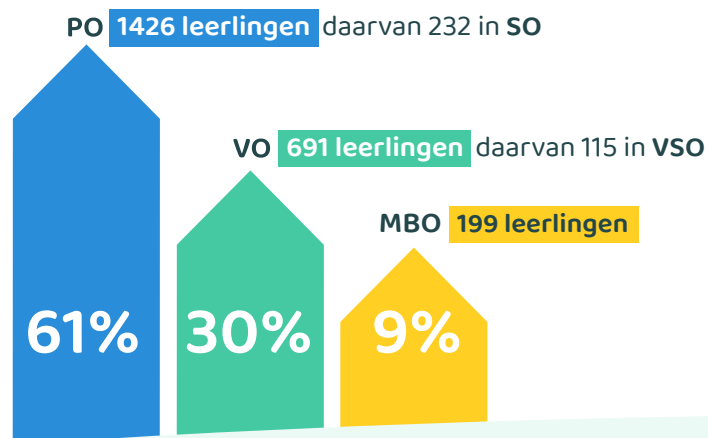

In schooljaar 2021-2022 zijn 2316 leerlingen met epilepsie begeleid door LWOE; 61% daarvan in het primair onderwijs ((speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs), 30% in het voortgezet onderwijs (regulier en VSO) en 9% in het MBO.

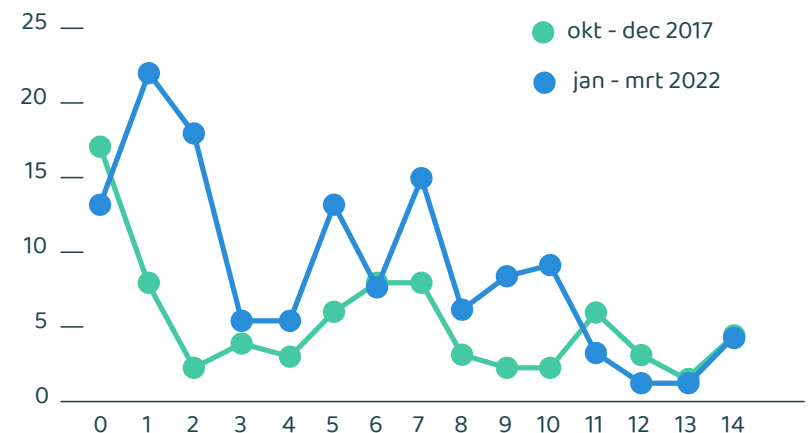
Deze begeleiding vond plaats door ambulant onderwijskundig begeleiders van LWOE. Door de landelijke dekking van LWOE en ons sterke netwerk met de epileptische zorginstellingen wordt snel en adequaat hulp geboden.

LWOE start binnen twee weken na aanmelding een begeleidingstraject bij een leerling. Door deze vroegtijdige betrokkenheid (zonder wachtlijsten) wordt voorkomen dat leerlingen onnodig grote leerachterstanden oplopen en blijven leerlingen behouden binnen het reguliere onderwijs.

Figuur 4 **Welke leerlingen begeleiden wij schooljaar '21 / '22**

Figuur 5 **Steekproef doorlooptijd aanmeldingen LWOE**

Gericht op systeemversterking

Onze ambulante dienstverlening richt zich op het vergroten van de handelingsbekwaamheid van de professionals op school en is (daarom) altijd tijdelijk van aard.

De ondersteuningsbehoefte van de leerling en school staat centraal in onze dienstverlening en is ingebed in de context van ouders, leerlingen, IB, zorg coördinator, SWV en de medische zorg. Wij komen zo tegemoet aan de behoefte van leraren naar passende hulp⁴.

Het grootste deel van onze begeleidings-trajecten heeft een lengte van minder dan een jaar en 85% is korter dan drie jaar. Daar waar de epilepsie bij de leerling grillig verloopt en de school haar hulpvraag regelmatig moet bijstellen, duurt begeleiding meerdere jaren.

⁴ Ledoux, G & Smeets E. (2020) Ledoux, G. & Smeets E. (2020). Centrale thema's in de Evaluatie Passend onderwijs. Deel 2: Onderzoek naar toewijzing van ondersteuning en hulp op maat, dekkend aanbod en het schoolondersteuningsprofiel, en competenties en ondersteuning van leraren. Amsterdam / Nijmegen: Kohnstamm Instituut / KBA.

Waar de aandacht van de school voor de leerling verslapt, hebben wij regelmatig een soort ombudsfunctie voor de ouders richting school. Ouders geven aan dat de begeleiding door LWOE ertoe leidt dat de school gericht aandacht behoudt voor de leersituatie van hun kind.

De toenemende ondersteuningsbehoefte van (V)SO-scholen (meer en complexere leerlingen) vraagt van ons in voorkomende gevallen een werkwijze waarin wij ons minder richten op de ambulante begeleiding van een specifieke leerling en meer op de versterking van het begeleidingssysteem van de school. Dit doen we met een op de school afgestemde mix van teamscholing, MDO en spreekuren.

“Het duurde even totdat school het echt snapte (...). Maar dankzij de goede begeleiding van de ambulant begeleider is dat opgelost. Daardoor kreeg mijn dochter veel meer rust en was er veel meer begrip.”

Ouder van PO-leerling

Figuur 6 Geografische spreiding leerlingen met ambulante begeleiding door LWOE schooljaar '21 / '22

Landelijk dekkend netwerk van epilepsie-expertise en onderwijsbegeleiding

We zijn een ambulante dienst met twee hoofdvestigingen, met een landelijk dekkende dienstverlening en met functionele contacten in het onderwijs en de medische wereld.

We stemmen onze dienstverlening af in overleg met scholen en de regionale Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs. LWOE en de 152 (76 po, 76 vo) samenwerkingsverbanden hoeven niet voor iedere individuele casus in gesprek met elkaar. Scholen, leerlingen en ouders nemen rechtstreeks contact op met LWOE. Met OZL hebben we, afhankelijk van de regio, afspraken voor een goede overdracht van leerlingen en om overlap in dienstverlening te voorkomen.

Voor snelle en adequate ambulante begeleiding is een nauw contact nodig met behandelende neurologen en verpleegkundigen. Ons contact met medici is frequent en laagdrempelig. Wij overleggen met medisch specialisten (neurologen, neuroverpleegkundigen) van SEIN, Kempenhaege en andere ziekenhuizen verspreid over het land.

Expertiseontwikkeling

Voor kundige ondersteuning van scholen met leerlingen met epilepsie, is specifieke expertise nodig van de ambulant onderwijskundige begeleiders. Onze adviezen aan scholen bevinden zich op het raakvlak van medische kennis én onderwijskundige kennis. Juist op het raakvlak van deze twee kennisdomeinen ligt een bijzondere meerwaarde van ons advies.

Wij vertalen de medische situatie van de leerling naar adviezen over het onderwijsleerproces van de leerling, aan school en ouders. Andersom informeren wij de medici over de schoolontwikkeling van de leerling ten dienste van een breder patiëntbeeld. Voorbeelden van contacten zijn de multidisciplinaire overleggen (MDO), ouder-kind spreekuren op poliklinieken, deelname aan kortdurende epileptologische diagnostische programma's (b.v. Kind-Epilepsiecentrum van SEIN en ESK traject(epilepsie schoolgaande kind) op Kempenhaeghe) en korte informele lijntjes met behandelende neurologen (elkaar snel weten te vinden voor specifieke leerlingen).

Van evidence informed naar evidence based begeleiden

Wij vertalen voor scholen wetenschappelijke (neuro)medische kennis over leerlingen en verbinden dit aan implicaties voor hun leergedrag, sociaal emotionele ontwikkeling en onderwijskundig advies.

Onze adviezen zijn gebaseerd op evidence informed/evidence based expertise. Wij maken gebruik van zowel wetenschappelijke kennis als praktijkervaring: op zoek naar de beste evidentie, aangepast op de specifieke onderwijsleercontext. Onze kennis is concreet zichtbaar en geborgd in onze LWOE-kennisbank van onderbouwde handelingsadviezen. De handelingsadviezen hebben de vorm van advieskaarten en syndroomkaarten, opgesteld door de ambulant onderwijskundige begeleiders.

Ambulant onderwijskundige begeleiders starten een begeleidingstraject met een systematische analyse van het leerproces van een leerling aan de hand van het Seidenberg/Causaalmodel (Seidenberg, 1986, 2003⁵).

⁵ Seidenberg, M., Beck, N., Geisser, M., Giordani, B., Sackellares, J. C., Berent, S., ... & Boll, T. J. (1986). Academic achievement of children with epilepsy. *Epilepsia*, 27(6), 753-759.

Ambulant onderwijskundige begeleiders hebben een onderzoekende houding waarin zij in begeleidingstrajecten wetenschappelijke - en praktijkkennis toetsen aan contextuele kenmerken. Ambulant onderwijskundige begeleiders zijn zich bewust van de kwaliteit van hun onderbouwing. De gedragswetenschappers van LWOE toetsen deze werkwijze en ondersteunen de ambulant onderwijskundige begeleiders hierbij.

Expertise delen en professionalisering

Naast specialistische, contextgerichte advisering maken wij onze kennis toegankelijk voor een brede groep onderwijsprofessionals, via (generiekere) scholingsactiviteiten. Wij participeren in kennisdelingsactiviteiten met medici. Wij professionaliseren het onderwijsveld met scholingsactiviteiten zoals conferenties (Berkenbrein, Waterlelie-expertisedag), online leerplatformen Skillstown en KOOS, spreekuren en het verzorgen van cursussen op scholen, samenwerkingsverbanden en lerarenopleidingen.

Er wordt op dit moment gewerkt aan een online leeromgeving waarin expertise op een eenvoudige manier intern en extern kan worden uitgewisseld.

Europese samenwerking

In 2022 hebben we een internationaal netwerk (EduEpi) opgestart samen met een partnerschool in Noorwegen om kennis en expertise op het gebied van onderwijs en epilepsie uit te wisselen. Good-practices worden onderbouwd met wetenschappelijke onderzoek.

Dit online platform (eduepi.org) bestaat inmiddels uit een 7-tal epilepsie scholen. Naast Noorwegen en Nederland zijn België, Frankrijk, Engeland, Denemarken en Duitsland vertegenwoordigd.

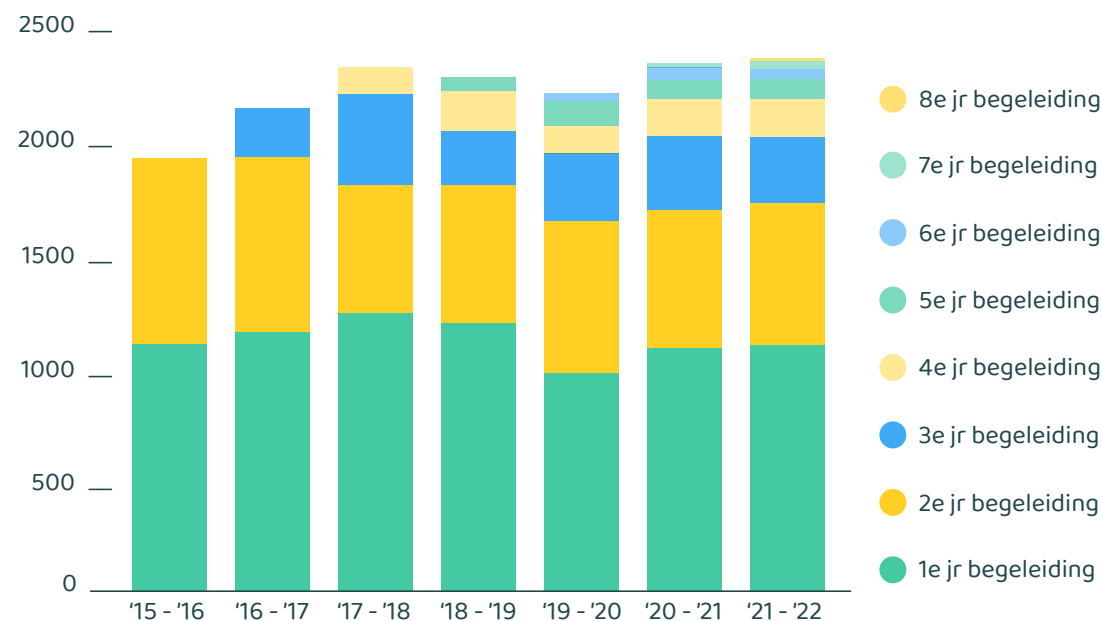
“De LWOE-begeleider heeft uitleg gegeven en hierdoor kreeg mijn leerkracht meer inzicht en kon ze mij beter helpen.”

VO-leerling

Efficiënt en effectief

Met de invoering van het Passend Onderwijs-beleid heeft LWOE haar ambulante dienstverlening aangepast naar kortlopende en vroegtijdige (preventieve) interventies. Nadat neurologen bij een leerling epilepsie constateren en de leerling is aangemeld bij LWOE, hebben wij hierover binnen twee weken contact, en starten wij ons begeleidingstraject met vraagverheldering bij de school. Zo'n 85% van de trajecten sluiten wij binnen 3 jaar weer af.

Figuur 7 Aantal begeleide leerlingen per schooljaar '15 - '22

4.

Onze ambities voor inclusiever onderwijs

LWOE is een landelijke ambulante dienst uit het gespecialiseerd onderwijs met expertise op het gebied van epilepsie en PNEA. Wij zetten onze expertise in om het (reguliere) onderwijs toe te rusten in de omgang met leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte.

Onze dienstverlening wordt nu al zeer hoog gewaardeerd door ouders en leraren (DUO, 2022). Wij hebben daarbij intensieve contacten met medische instellingen en vertalen specialistische medische kennis voor het onderwijsveld; en inzichten over de leerling in haar onderwijscontext voor medici. Wij durven te stellen dat onze kennis van epilepsie en aanverwante aandoeningen, en de consequenties hiervan voor het leerproces van de leerling goed is maar ook nog beter kan, m.n. in de verantwoording.

Om leerlingen met epilepsie ook in de toekomst binnen het reguliere onderwijs te kunnen behouden willen wij enerzijds onze huidige kwaliteiten handhaven, verder ontwikkelen en borgen en daarnaast ook nieuwe wegen inslaan.

Ambities

Handhaven van onze kwaliteit van uitvoering

Misschien niet de meest aansprekende ambitie maar wel de belangrijkste: we willen onze hoge standaard in dienstverlening handhaven. Dit vraagt om doorontwikkelen van onze expertise en ons goede netwerk met medisch specialisten; en om blijvende aandacht voor onze werkprocessen en professionaliteit van medewerkers. De Commissie LeerlingenZorg (CLZ) van LWOE waar onze gedragswetenschappers in zitten, dragen hier zorg voor binnen vaste structuren.

Uitbouwen van Evidence informed/ based expertise en bevorderen van kenniscirculatie

Onze adviezen aan scholen zijn (nog sterker) evidence informed/evidence based onderbouwd. Wij bouwen onze werkwijze verder uit met het uitbreiden en toegankelijker maken van onze Kennisbank Handelingsadviezen. Opzet internationaal netwerk EduEpi voor scholen met epilepsie.

Opzet online leeromgeving voor interne en externe uitwisseling expertise. Wij participeren in de Kennisrotonde van de NRO voor het delen van actuele begeleidingsvragen rondom epilepsie. Richtlijnen voor de wetenschappelijke evidentie van onze adviezen zijn opgenomen in onze kwaliteitsstandaarden ([zie ook bijlage 1](#)).

Deelname landelijk netwerk specialistische onderwijsondersteuning

LWOE maakt deel uit van een landelijk netwerk van gespecialiseerd expertisecentra onderwijsondersteuning. Dit netwerk heeft tot doel expertiseontwikkeling te verbeteren en borgen en kennisversnippering tegen te gaan.

Wij (en andere landelijke gespecialiseerde expertisecentra, Auris, Kentalis, Bartimeus, OZL/Ziezon) doen dit met een gedeeld en overstijgend kwaliteitskader ten aanzien van

- de methodiek en kwaliteit van adviseren (evidence based) aan de hand van een gedeelde standaard, b.v. de effectiviteitsladder van het NJI,
- de inrichting van onze werkprocessen (efficiënt, transparant)
- de professionele ontwikkeling van ambulant begeleiders.
- Een kwaliteitszorgsysteem met een horizontale dialoog (peerfeedback) tussen de genoemde expertisecentra creëert een collegiale, inhoudelijke en op verbetering gerichte verantwoordingssystematiek.

LWOE verwacht in dit netwerk een zinvolle bijdrage te leveren met haar kwaliteiten op het vlak van evidenced based adviseren, onze intensieve samenwerking met (medische) kennisinstellingen en onze focus op het versterken van het zorgsysteem rondom de leerling. Wij verwachten van onze netwerkpartners te kunnen leren op het gebied van effectmeting.

“De ondersteuning door school is aanzienlijk verbeterd na tussenkomst van LWOE. De adviezen en informatie zijn van grote waarde gebleken.”

Ouder van PO-leerling

5.

Wat vragen wij aan OCW?

Bij de invoering van het passend onderwijs kreeg LWOE de opdracht om haar werkwijze aan te passen naar snelle kortdurende interventies voor scholen met leerlingen met epilepsie. LWOE heeft dit met succes opgepakt, zoals o.m. blijkt uit het inspectierapport (positief), twee tevredenheidsonderzoeken onder ouders en leraren (zeer positief).

Onze jaarrapportages laten zien dat we jaarlijks een stabiel aantal leerlingen helpen en dat onze ambulante begeleiding met onze nieuwe aanpak vroegtijdig en (daarmee) kortdurend is.

Het lukt ons om op basis van onze specialistische kennis en nauwe medische contacten het zorgsysteem rondom de leerling op school te versterken en daarmee leerlingen met epilepsie te behouden voor het regulier onderwijs.

De begeleiding van scholen met leerlingen met epilepsie vraagt om een zelfstandige landelijke ambulante dienst.

Het aantal leerlingen met epilepsie is zo groot en epilepsie vraagt zodanig specifieke kennis, dat aparte aandacht voor deze aandoening gerechtvaardigd is. Het garandeert blijvende aandacht voor deze specialistische dienstverlening. Tegelijkertijd is het aantal leerlingen met epilepsie weer niet zo groot dat elk SWV haar eigen expertise daarvoor kan opbouwen. Epilepsie is een aandoening met veel verschillende uitingsvormen die vraagt om specialistische kennis en intensieve contacten met neurologen.

Om LWOE als zelfstandige organisatie te laten voortbestaan vragen wij aan de minister van OCW onze periodieke bekostiging om te zetten naar een structurele, geormerkt voor ambulante begeleiding van leerlingen met epilepsie.

Gegarandeerde continuïteit van de organisatie geeft onze organisatie en personeel zekerheid en rust. Het voorkomt voortijdige uitstroom van personeel en borgt de kwaliteit van onze ambulante dienstverlening.

Belofte maakt schuld...

Het ministerie heeft jaren geleden (2014) toegezegd dat LWOE een structurele bekostiging tegemoet zou kunnen zien. Wij hebben als werkverband de afgelopen 40 jaar bewezen dat we een oplossing bieden voor gemiddeld 2200 leerlingen met epilepsie. Door onze begeleiding kunnen deze leerlingen in de thuisnabijheid op hun eigen schoolonderwijs genieten. Dit willen we graag vasthouden.

LWOE is tot overeenstemming met OCW gekomen dat er in 2023 een plan wordt uitgewerkt dat de mogelijkheden voor meer samenwerking met andere organisaties zoals cluster 1/2, en OZL verkent. Het is de uitdrukkelijke wens van LWOE om in samenspraak met OCW inhoud en vorm te geven aan bovengenoemd plan.

Hoe garanderen wij kwaliteit?

Visie op ambulante dienstverlening

De vraag van de school ten aanzien van het leerproces van leerlingen met epilepsie is leidend in onze dienstverlening. Ons perspectief daarbij is de leerling in haar context: school-, gezin- en medische situatie. We werken op basis van gelijkwaardigheid samen met iedereen die bij de leerling betrokken is.

Wij onderscheiden vier gradaties in tijd en intensiteit van onze begeleiding. Door vroegtijdige interventies van LWOE zijn onze diensten zoveel mogelijk preventief en kortdurend van aard. Onze ambulant onderwijskundige begeleiders zijn professioneel en hebben een grote mate van autonomie. Zij professionaliseren zich continu, onder meer in expertise groepen en kennisdeling met het medisch en onderwijsveld.

Onze ambulant onderwijskundige begeleiders maken in hun advisering gebruik van onderbouwde kennis (wetenschappelijke en praktijk), aangepast op de specifieke onderwijsleercontext. Het Seidenberg-/Causaalmodel is daarbij standaard ons analysekader. Het waarborgt dat we stoornissen en de leersituatie breed analyseren.

Kwaliteitsborging

Onze ambulant onderwijskundige begeleiders opereren grotendeels zelfstandig. Om de werkwijzen op elkaar afgestemd te houden en kwaliteit ervan te waarborgen werken wij conform een aantal standaarden.

Standaarden

- Regelmatige en voortdurende professionalisering ambulant onderwijskundige begeleiders. Deelname aan gemeenschappelijke scholingsdagen (10x/jr). Intervisie sessies met collega's (4x/jr). Inhoudelijke advies over een case door gedragswetenschappers, n.a.v. vraag ambulant onderwijskundige begeleider of gedragswetenschapper.
- Richtlijnen voor onze werkprocessen.⁶ Schriftelijk is vastgelegd wat wij van een school verwachten en welk ondersteuningsaanbod de school van ons mag verwachten; o.m. afspraken rondom begeleidingstrajecten, urenverdeling en uitbreiding & afronding, rol commissie leerlingenzorg). De richtlijnen uit 2018 worden momenteel opnieuw tegen het licht gehouden.

- Continue aandacht voor evidence informed/ based adviseren. Dit blijkt uit voorbeelden van onderbouwde adviezen, signaleringstaak van de gedragswetenschapper in casebesprekingen, opdrachtverstrekking aan expertiseteams. Op termijn moet het leiden tot de invoering van een systeem voor wetenschappelijke evidentie van onze adviezen, bv. de NJI-effectiviteitslader.
- Regelmatige bespreking (verantwoording) door de ambulant onderwijskundige begeleiders van hun begeleidingstrajecten.
 - Gedetailleerde casusbespreking van een steekproef van dossiers door de gedragswetenschappers (ongeveer 3x/jr).
 - Verantwoording bij een uitbreiding van begeleidingstrajecten bij de Commissie Leerlingenzorg.
 - Kwantitatieve bespreking van de caseload met de leidinggevenden. Aansturing door de leidinggevenden op het functioneren van ambulant onderwijskundige begeleiders door middel van functioneringsgesprekken.

⁶ LWOE, werkgroep zorgstructuur (2018). Zorg- en begeleidingstrajecten LWOE.

- Een landelijk dekkende dienstverlening. Een evenwichtige spreiding van ambulant onderwijskundige begeleiders over het land (bij werving nieuwe medewerkers). Een uitvalbases voor onze ambulante dienstverlening die verspreid is over het land (Cruquius, Heeze, Zwolle). Deelnamen aan overleggen met regionale SWV, rapportage aan SWV (jaarlijks). Afstemming van begeleidingstrajecten met OZL.

Evaluatie

We evalueren regelmatig en systematisch de kwaliteit van onze dienstverlening om de uitvoering van zijn taken te verbeteren.

Naast de hierboven genoemde individuele verantwoording door de ambulant onderwijskundige begeleider vinden de volgende evaluaties plaats op organisatieniveau.

- Evaluatie door de commissie leerlingen-zorg van (haar rol bij) de casusbesprekingen (jaarlijks).
- Tevredenheidsonderzoek onder leerlingen, ouders en leraren inclusief benchmarking (vierjaarlijks).
- Steekproef responstijd door LWOE na aanmelding (2-jaarlijks).
- Cijfermatige analyse van de werkzaamheden in het jaarverslag en rapportage aan OCW (jaarlijks).
- Inventarisatie van onze dienstverlening per SWV (jaarlijkse rapportage).

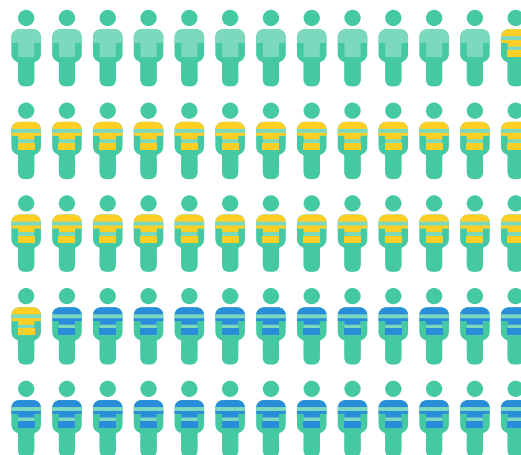
Bijlage 2 LWOE in Beeld

Zo zijn wij met elkaar verbonden

Onze leerlingen in schooljaar '21 / '22

Totaal 2316 leerlingen

in begeleiding

(in 2020-2021 waren
dit 2294 leerlingen)

Waarvan 980 nieuwe

aanmeldingen

(in 2020-2021 waren
dit 993 leerlingen)

Met 889 afgesloten

begeleidingstrajecten

(in 2020-2021 waren
dit 975 leerlingen)

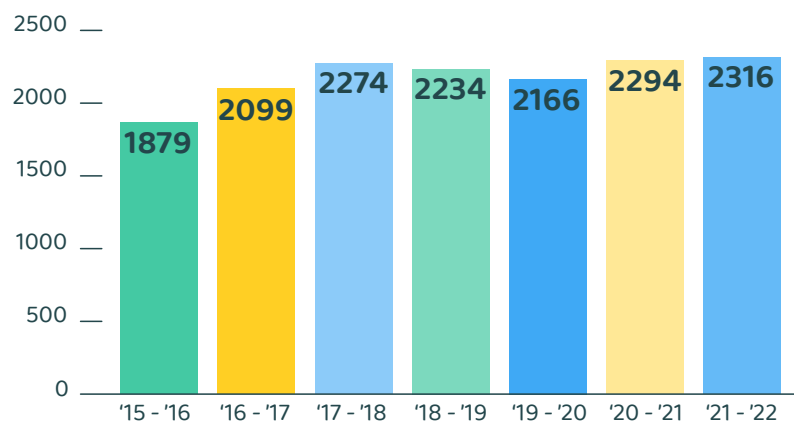
Waarvan 22%
leerlingen met OPP.

En 85% van de
leerlingen in het regulier
onderwijs (vs. (V)SO).

Het grootste deel van
onze begeleiding vindt
plaats in het PO.

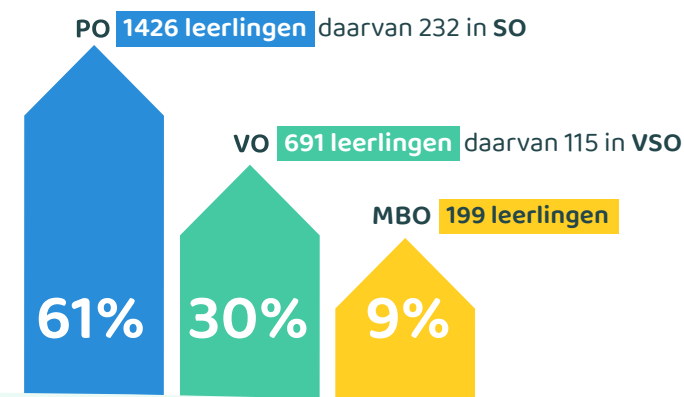
Aantal LWOE-begeleidingstrajecten '15 - '22

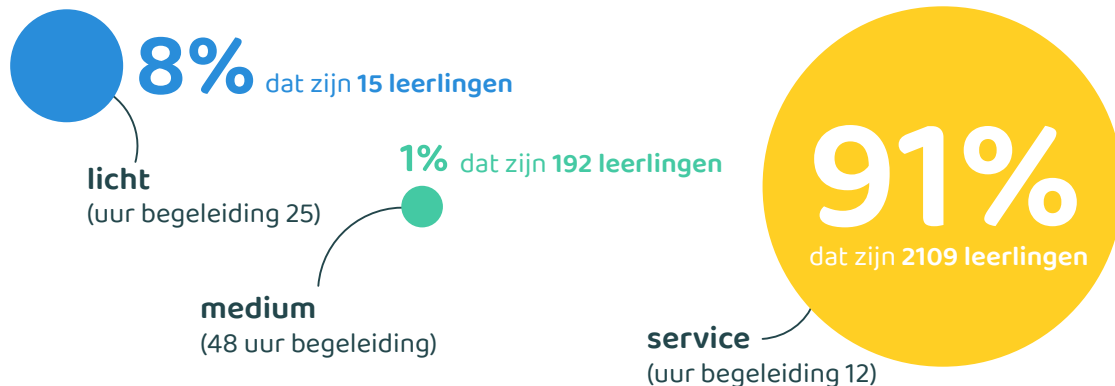
Sinds 2017
zijn het aantal
begeleidings-
trajecten dat
LWOE verzorgt
stabiel.

Welke leerling begeleiden wij? Schooljaar '21 / '22

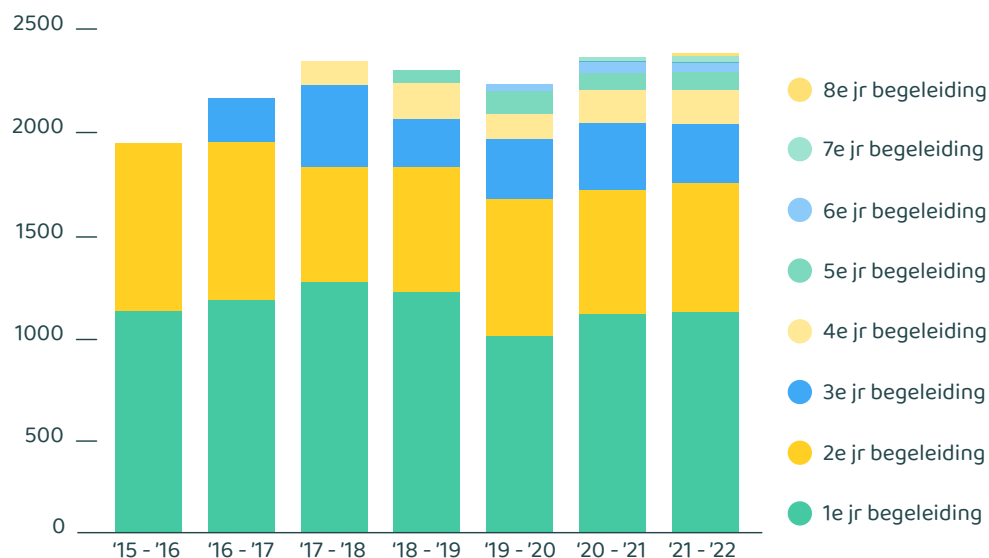
Onze type arrangementen schooljaar '21 / '22

284 bijeenkomsten
leerlinggebonden
deskundigheids-
bevordering.

54 bijeenkomsten
niet-leerlinggebonden
deskundigheids-
bevordering.

Aantal begeleide leerlingen per schooljaar '15 - '22

Spreiding leerlingen met ambulante begeleiding door LWOE schooljaar '21 / '22

- 0 - 15 leerlingen
- 15 - 45 leerlingen
- Werkgebied LWOE

LWOE start binnen **2 weken** na aanmelding een begeleidingstraject bij een leerling.

De doorlooptijd van een LWOE-begeleidingstraject met een duur korter dan 3 jaar is **85%**.

Landelijk Werkverband
Onderwijs & Epilepsie, copyright 2023